

Izhaja vsaki četrek ob 3. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krome, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krome, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunki ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XVIII. letnik.

V Gorici, 24. marca 1910.

12. številka.

Velikonočno voščilo: Alleluja.

Alleluja t.j.: Hvalite Gospoda! S temi besedami izraža sv. Cerkev svoje veselje za velikonočne praznike. Velika misel, ki je pa ne razume vsakdo, je skrita v teh besedah. Ne razumejo je neverniki, ne razumejo je slabi in mlačni kristjani. Razumejo jo le ti, ki so pristopili v svatovski obleki k mizi Gospodovi. . . . Ti jo razumejo vsi, bogati in ubogi, izobraženi in preprosti, po mestih in po vaseh.

Alleluja — Hvalite Gospoda! Umrl je Gospod na lesu križa vsled hudobije, hinavščine, sebičnosti, nevošljivosti in nevere zaslepljenih farizejev. Kakor nedolžno jagnje je bil peljan v smrt. On, ki je prišel odrešiti vseh ljudi, On, ki je le dobrote delil, ki je učil le resnico in pravico, je bil umorjen na lesu križa. Ob križu so vpili: „Če je Sin Božji, naj stopi doli!“ Položili so ga v grob in grob zapečatili. Še mrtvega so zasmehovali: Slepaci! Apostoli so zbežali in se poskrili. Po človeški sodbi je bilo Kristusovo delo s tem pokončano. Slepništvo, goljufija, sebičnost in nevoščljivost je zmagala nad pravico in resnico. Toda kmalu se je pokazalo nasprotno. Pri Bogu ni nemogoča nobena stvar. Tretji dan je Kristus častito od mrtvih vstal. Sovražnik je bil takoj zbežan. Apostoli so dobili pogum za nadaljevanje začete delo. To delo pa je bilo v začetku zelo težavno. Krščanska misel je mogla le polagoma napredovati. Vsi apostoli so morali dati za njo svoje življenje. Mučeniška kri je tekla v potokih. Tristo let je trajal besen boj za zmago Kristusovega nauka, dokler ni križ, ki je bil prej znak sramote, dobil najvišjo čast, dokler ni križani Gospod zavladal po vsem omikanem svetu, dokler ni pri vseh narodih zadonela zmagoslavna pesem: Alleluja — Hvalite Gospoda!

Sovražnik pa ni miroval. V vseh stoletjih je poskusil svojo srečo. Posrečilo se mu je večkrat toliko, da je v zaslepljenosti klical: Zmaga je naša! Sedaj bo konec katoliške cerkve! Vselej pa se mu je izpodrsnilo. Iz vseh bojev je šla ustanova Kristusova — sv. Cerkev zmagovita. Kristjani so po dobljeni zmagi navdušeno peli: Alleluja — Hvalite Gospoda!

Tudi najnovejši naskoki na namestnika Kristusovega, rimskega papeža in katoliško cerkev se bodo izjalovili. Cerkev bo zmagala se svojim naukom. Še pred kratkim so klicali na Francoskem: Smrt cerkvi! Smrt duhovstvu! Danes pa so ti sovražniki ponižani kot javni sleparji in goljufi, ki so cerkveno premoženje za se porabili. Premagana cerkev že zmaguje! Naj jo le denejo v grob in naj zapečatijo grob, cerkev bo vstala, ker živi v njej Kristus.

To je velika misel, ki se nam vsiljuje vsako leto za velikonočne praznike. Po britkem trpljenju in grenki smrti je bil Kristus povelčan. Tako se v trpljenju povelčuje tudi cerkev. Isto velja tudi za posameznike, ki se bojujejo za sv. stvar. Križ je prinesel zmago za ves svet, za vse ljudi in za vse čase. Zato poje sv. cerkev o lesu križa: „O zvesti križ! Ti si mej vsemi drevesi edino plemenito drevo: Noben gozd ne more takega pognati:

Crux fidelis, inter omnes
Arbor una nobilis:
Silva talem nulla profert . . .

S križa je Kristus zavladal: Regnavit a ligno Deus! Križ zmaguje v vseh časih in v vseh razmerah! Pod zastavo sv. križa se poje v vseh časih zmagoslavna pesem: Alleluja — Hvalite Gospoda!

Naj bi ta velikonočna misel kot iskrica vžgala katoliške Slovence, da bi vsi v Gospodu združeni, edini v veri in ljubezni navdušeno prepevali:

Alleluja — Hvalite Gospoda!

Kraševcem!

(Resna beseda o pravem času.)

Predragi! Do lanskega leta se skoraj nismo poznali. Ločeni smo bili. Med nami in Vami je zija prepada. Po veliki večini ste bili v nam nasprotnem taboru, v katerem so nosili vodilno žezlo liberalni možje iz Trsta in iz Gorice. V Vašem imenu (vsaj tako se je zdelo) so ti liberalni gospodje iz Trsta in iz Gorice metali na nas strupene pušice. V potu svojega obraza so se ti možje trudili, Vas še nadalje držati na povodcu. In da niste spoznali njih krive poti, ki ne pelje k blagostanju, k gospodarskemu napredku, ampak k sovraštvo, k dražbi in k hujskanju brata proti bratu, bi še danes bili mrtvo orodje v njih rokali, katero bi rabili v pobijanje mož-poštenjakov in v kovanje svojega političnega kapitala.

A prišlo je, kar je priti moralo. Kraševci! Slepljenje, izkoriščanje in hujskanje je bilo maščevano. Vi sami ste bili maščevalci. In po pravici! Kraševci ste vstali in zagrmeli: Ti, tržaški in goriški liberalni demagog z veliko malho, kaj si delal, da si toliko nabral? Ali nisi videl naše bede, našega siromaštva? Ali te ni nič ganilo naše nemajajeno zaupanje v te, ko smo šli leta in leta kot en mož v boj na življenje in smrt za-te? V nas si videl močno zaslombo, na njo si računal ob vsaki priliki, rešila te je velikih blamaž, slepo ti je služila! In zahvala za to pokorščino, za to tebi zvesto udano ljudstvo, kje je?? Je ni! Sam nenasiten nisi videl zapuščenega Krasa, nisi videl zanemarjenih naših cest, našega v suši trpečega Krasa, našega neorganiziranega ljudstva. Nič nisi za nas naredil! Žrtve

vaše politične pohotnosti smo bili!

Spoznanje je prišlo! Nevidna moč je zahotela in poslala na Kras nepozabne trte, ki so nekaterim napolnile žepce. Trte so bile last Kraševcev. Njim so bile darovane! A dobili so se liberalci, ki so trte Kraševcem brezplačno namenjene takorekoč ukradli. Nenasitne liberalne kraške malhe so se polnile s trtami namenjenimi kraškimi trpinom. Bog ve, koliko časa so tako delali ne samo s trtami, ampak morda tudi z drugim blagom Tako početje zasluži kazensko postopanje. Da bi možje naše stranke kaj sličnega zagrešili, bi bili na mah politično mrtvi.

Prišle so volitve v deželni zbor. Posledice „čednega“ liberalnega postopanja so se koj opazile. Kraške množice so trumoma drle iz nasprotnega tabora v naš tabor. In zmagalo je ljudstvo. Vse kandidate, katere je postavilo na Krasu, je spravilo v deželni zbor. To nam je bilo v zadoščenje. Z največjo težavo je prilezel v deželni zbor tržaški liberalni advokat dr. Gregorin, za katerega so se pehali tisti ljudje, ki so krivi nesrečne zanemarjenosti Krasa.

In kaj je ta mož počel v deželnem zboru? Pridružil se je liberalnim poslancem, ki so hoteli razbiti deželni zbor in tako kljubovati volji cele dežele, ki je stotisoče potrosila za to, da se konečno odpro vrata deželnega zbora, iz katerega se je pričakovalo blagodejnega delovanja.

Ta srditi nasprotnik ogromne množice slovenskega ljudstva na Krasu in na celem Goriškem se je v svoji zeleni zagrizenosti in maščevalnosti tako daleč spozabil, da je zbežal iz deželnega zbora, katerega ni mogel z libe-

O Veliki noči pride . . .

Črtica, spisal R. B.

Mala in siromašna je bila Strnišarjeva kočja; slonela je ob strmem klancu in njena okna so gledala otožno v dol, kjer je ležala gosta spomladna megla, iz katere se je le tu in tam vzdignil kak stebriček, ki je nenadoma obledel; postjali so bili vanj spomladni žarki en se je odtrgal ter plaval ob hribu navzgor nalahko in tiho, kakor misel Strnišarjeve Anice, male deklice sedmih let, ki je sedela pred kočjo na gnjili in črvivi klopi; njen duh pa je plaval v zračnih višavah kot krilatec božji daleč tja čez morje v Ameriko k očetu. Mislila je nanj, kako je bilo lepo, ko je bil še doma. Cel dan je delal, zvečer pa je prišel nalahko žvižgajoč domov, vprašal je po Anici in sedel. In tedaj je vedno ona pritekla in ga je pozdravila z otročjim pozdra-

vom, tako sladko in ljubeznjivo, kakor je ona sama znala. On pa ji je ponagajal. Skril ji je punčko iz „cunj“, ali jo pocukal za lase da je zaupila. In vedno je ob takih prilikah pritekla mati pogledat, kaj se je zgodilo Anici. In smejali so se vsi trije. Vsi trije so bili srečni in veseli do tedaj, ko je prišel nekega dne oče domov z nezadovoljstvom na obrazu in je pravil materi o daljni Ameriki, kjer je baje tako lepo, da ni mogoče dopovedati. Mati je strme gledala vanj in ni nič rekla. Anici pa se je zdelo vse tako čudno; tako neznan-sko tuje se ji je zdelo tiste dni ko se je oče nekam napravljal. Rekel je, da gre v Ameriko in ona, mala punčka, kot je bila, ni vedela, kaj to pomeni. Menila je, da je to toliko, kot da bi šel na semenj in ji obljubljal pri odhodu, da ji prinese cukreno punčko če bo pridna, ko ji je rekel: „Daleč grem, moja mala Anica. Tja grem, kjer solnce sije ko je

pri nas noč in je lepo: visoke hiše in cvetni vrtovi!“ In ona se mu je nasmejala ob slovesu in smejala bi se mu bila morda tudi tedaj, ko je bil že zginit za ovinkom, da ni videla jokati svoje dobre mamice, zato je jokala tudi ona, a sama ni vedela zakaj. Saj se ji je zdelo vendar tako neznan-sko lepo: oče gre tja v daljo, tja gre, tja daleč, kjer se vidi zvečer tako lepo rudeče in ko pride nazaj, ji bo prinesel . . . sam Bog vé kaj ji bo prinesel in bo rekel: Na Anica, to je zate, ker te imam tako rad. In vzel jo bo na kolena in jo zagunjal, ona pa se bo smejala.

Iz kočje je stopila mati v zašitem krilu, imela je rudeče obrobline oči in skrb se ji je brala raz obličja. Tedaj se je predramila Anica iz misli in je pogledala na mater s težkim pogledom.

„Anica, si tukaj?“

„Mamica! In kedaj pride oče?“

„O Veliki noči pride . . .“

Teško je bilo materi ob teh besedah. Vedela je, da laže, toda, ali naj ji morda reče, da tega ne ve, kot v resnici tudi ni vedela. Tolikrat jo je potolažila s tem, češ, da pride o Veliki noči. Sedaj pa je Velika noč tukaj.

„Mati, in kedaj bo Velika noč?“

„Jutri.“

„Že jutri? In oče?“

„Pride.“

„Pride. Nocoj, kaj ne, mama?“

„Nocoj pride . . .“

In takrat je poskočilo dekletce vesolja! njeni mali očesci sta vžareli v sreči in skoraj neverjetno je pogledala otožno mater.

„In zakaj se držite žalostna? Slišite! Oče pride, saj ste rekla. Kod pa pride?“

„Tja doli na ovinek glej. Po cesti bo prišel in ti ga boš zagledala in mu boš tekla nasproti ter ga pripeljala k meni.“

ralci razbiti, ter se odpovedal poslanstvu z besedami, da si šteje v podčast sedeti v deželnem zboru v taki družbi.

Mož je šel iz deželnega zbora. To bi še ne bilo tako hudo, da bi ne bilo treba novih volitev. S tem, da je zbežal iz deželnega zbora, je provzročil Kraševcem najmanj 50.000 K škodo za nove volitve. Nič ni naredil v deželnem zboru za svoje volilce, nič za nabavo vode, nič za pokončevanje kobilic, nič za ceste, nič za cestne odbore, nič za gospodarski napredek, pač pa je globoko segel v kraške žepe in potegnil iz njih najmanj 50.000 K za nove volitve. Ali ga ne boli srce, da je ubogim kraškim trpinom to provzročil? Krvavo potrebujejo tisočake za vodo, za ceste, za pokončevanje kobilic, ne pa metati tisočake za volitve v žepe krčmarjem, uradnikom, agitatorjem, in drugim. On ima na vesti to! Povrniti bi jim moral iz svojega!

V času, ko so njegovi kraški kolegi v deželnem zboru delali za kraško ljudstvo in mu pridobili lepih podpor, je dr. Gregorin hujskal po Krasu in hotel prepričati delo svojih kraških kolegov.

Kraševci! Ta mož je kriv, da stojite pred novimi volitvami, ki se bodo vršile v prvi polovici prihodnjega meseca. On z goriškimi liberalnimi poslanci je kriv, da se bodo Vaši žepi zrahljali za nekaj tisočakov. Vi ste ga volili, da Vas bode v deželnem zboru zastopal, ne pa da bo tega zapuščal kadar bo hotel na Vašo škodo. Takih in enakih mož ne volite več nikoli! —

Koga bode volili? To sami odločite! Ne bomo Vam usiljevali nikogar. Ko dobimo pojasnila in obvestila s Krasa, jih objavimo. Za kogar se izreče večina kraškega ljudstva po svojih zaupnikih in zastopnikih, tega bomo priporočali. Priporočamo pa Vam, da izberete izmed svoje srede modrega moža, vnetega za Vaše koristi, ki bo vreden drug uže izvoljenima kraškima poslancema, ki bo solidarno nastopal v zboru z drugimi slovenskimi poslanci in tako pomagal kraškemu ljudstvu do uresničenja marsikaterih potreb, katerih ima Kras veliko. **Enoten nastop poslancev v deželnem zboru je neizrečeno važnosti.** To se je videlo pri ravnokar minulem zasedanju. V Vašo korist je, da se to zgodi.

Goriške liberalne malharje in tržaško burjo, ki sekundira goriškim malharjem, pustite na miru!

Mož poštenjak, krščanski mož, ne-sebičen, delaven rodoljub naj bo Vaš poslanec. Preko velikonočnih praznikov razgovarjajte se o tem.

Govorili smo še o pravem času resno besedo. Na Vas, dragi Kraševci, je sedaj, da možki besedi slede tudi možka dejanja!

Veliko poneverjenje pri likvidaciji cerkvenega posestva na Francoskem.

Ko se je na Francoskem sklenila zaplenitev cerkvenega posestva, se je obljubilo, da bo denar, ki se bo nabral pri prodaji tega posestva, uporabil za delavske pokojnine. Vsa cerkvena posestva so bila cenjena na pol milijarde frankov (500.000.000 fr.). Na vsak način pa se je z gotovostjo računalo, da bode likvidacija doprinesla najmanj 260.000.000 frankov v gore omenjeni namen. V resnici pa dobi država samo malenkost, ker se je pri likvidaciji kradlo in goljufalo na vseh koncih in krajih, da se je vse kadilo. Likvidacija zaplenjenega cerkvenega posestva se je namreč poverila posebnim likvidatorjem, ki so imeli nalogo, da iz vsega izbijejo kolikor mogoče največ denarja. Ti so v resnici tudi na to gledali, ali ne v korist delavcem, ampak sebi. Že dolgo so temu početju nasprotni listi na Francoskem pisali, da pri likvidaciji ni vse v redu. Konečno pa je ministerski predsednik Briand odredil preiskavo.

Preiskava je dognala nečuvence skandale. Od 710 likvidacij, ki bi se bile imele izvršiti, izvršilo se jih je 329. Od teh likvidacij bi morala dobiti država 100 milijonov frankov, a dobila jih je samo pet.

Glavni defraudant teh denarjev je bil likvidator Ferdinand Duez. Duez je okoli 50 let star, simpatične zunajnosti ter je veljal vedno za dobrega tovariša. Svoje dni je bil trgovski pomočnik v neki pariški trgovini, potem je bil dolga leta tajnik nekega sodnega oskrbnika. Vsled protekcije je prišel v trgovsko sodišče, kjer je bil sodni administrator. Njegovo delovanje je bilo v začetku omejeno na likvidacijo dedščin, upravo premoženja mladoletnih itd.

Ko se je zaplenilo cerkveno premoženje, je francoska vlada potrebovala mnogo takih likvidatorjev. Leta 1901 je bil Duez imenovan likvidatorjem 12 kongregacij. Prve likvidacije so bile hitro izvršene. Denar je lepo porabil zase. Račune je pa delal tako, da je manjkajoči denar pokrival z denarjem tekočih likvidacij. Samo ta mož je poneveril milijone. Duez je imel zvezo z več sto osebami, katere je podkupil, da so molčale — in mu šle na roko. Med temi so se nahajali ugledni politiki, poslanci, visoki uradniki itd. Pri hišni preiskavi so našli nič manj kot 150 pobotnic, podpisanih od uradnikov raznih listov, ki so bili podkupljeni. Večina teh podkupljencev pa je bila previdna in stavila na pobotnice izmišljena imena. Le malo jih je, ki so stavili prava imena. Dobivali so od 3000 do 10.000

frankov. Samo to podkupovanje je zahtevalo okroglo 1.000.000 frankov.

Duez ni samo kradel denar za prodano samostanska posestva, imel je tudi kupce, ki so kupovali posestva za smešno ceno ter mu v zahvalo izročevali velike svote. Toda tudi drugega načina sleparstva se je posluževal. Zakon o kongregacijah namreč priznava gotovim upravičencem pravico do onih posestev, ki se ne morejo več uporabljati v smislu ustanovnikov. S pomočjo nekega genealoga je vedno dobil upravičence, ki so z njegovo pomočjo uveljavili svojo pravico do tega ali onega posestva ali poslopja. Sklepal je s temi upravičenci pogodbe, s katerimi so mu obljubljali ti možje, da mu odstopijo 50 odstotkov od na ta način pridobljenega premoženja. Na take in enake načine je ta človek spravil velikanske svote v svojo malho. Bil je slepar v velikem slogu.

Pri aretaciji je Duez predbacival raznim sodnim uradnikom, da so vedeli o njegovem delovanju, a ga niso ovirali. Sploh pa ni čudno če je vsak kradel na svojo pest, ko je cela stvar bila v principu že tatvina. Seveda se je ljudstvo farbalo, da se krade za splošni blagor, a likvidatorji so si logično mislili: če kradeš ti, smem krasti tudi jaz.

Duez pa ni bil edini likvidator ki je kradel in goljufal. Drugi likvidatorji niso bili nič boljši. Bili so pa bolj previdni ter pokrili svoje operacije z videzom poštenosti. Neki likvidator je n. pr. poslal v Pariz zaboječek cerkvenih dragocenostij, ki jih je pustil v Parizu prodati za 700 frankov. Sami troški prevoza pa so znašali okoli 1400 frankov. In takih ali enakih slučajev je vse polno. Vsi tozadevni računi pa so dobili potrjenje nadzorovalnih uradnikov. Očividno je torej, da so bili ti nadzorniki in višji uradniki v zvezi z likvidatorji in da so si plen lepo razdelili.

O Duezu se poroča, da je imel več ljubic, ki so ga stale ogromne svote denarja. Med temi da je on posebno navedel neko ljubico, s katero je on baje zapravljal v 4 letih 500.000 frankov. Razun tega da je pa na borzi zaigral 4 milijone. Skupni od njega poneverjeni znesek pa znaša 10 milijonov frankov. Poročalo se je tudi, da je poneverjeni denar ali vsaj del istega naložil v nekem inozemskem večjem denarnem zavodu. Mislil si je že v naprej, da pridejo njegovim sleparijam na sled, ter si hotel za vsak slučaj zagotoviti brezskrbno življenje. Zato je spravil denar na varno ter ga bode užival, kadar bo zopet prost. Sumi se, da je denar naložil pod tujim imenom, samo da bi bil varnejši pred izgubo istega.

Iz tega svetovnega škandala je razvidno, kako se vsaka krivica na tem svetu maščuje. Krivica, ki jo je francoska vlada izvršila na cerkvenem posestvu s tem, da ga je zaplenila, krivica, katero je ves svet smatral kot

škandal in jo obsojeval, se je kruto maščevala. Pohotnost vlade po cerkvenem imetju je spravila v svetlo luč razmere države, ki je pod Napoleonom gospodarila skoro čez celo Evropo, ki je pa zaradi moralne propalosti, svobodomiselnosti in sovraštva do vsega, kar je v zvezi s katoliško cerkev, vzgajala elemente, katerim ni nič sveto. Vlada je hotela imeti milijone cerkvenega imetja, a prokletstvo, katero mora takemu početju slediti, se je nad njo izpolnilo.

Načrt za rešitev kolonskega vprašanja.

Deželni odbor goriški se je pečal — kakor naravno — tudi s tem vprašanjem in je bil sestavil tozadevni načrt zakona, ki bi bil moral priti v zadnjem zasedanju deželnega zbora v razpravo.

Toda tudi ministerstvo se je po prizadevanju državnih poslancev bavilo s tem vprašanjem in je sestavilo svoj načrt, tako da smo imeli dva. deželnega in vladnega.

Da bi se stvar zbog tega ne zavlekla in da bi se država in dežela ne začeli pričakati med seboj, komu pripada pravica izdati tozadevni zakon, je naznanil gospod c. kr. namestnik tržaški začetkom januarja t. l. deželnemu odboru, da je on pri proučevanju obeh načrtov prišel do sklepa, da bi bilo umestno sklicati, še predno se predloži konkretni predlog deželnemu zboru, konferenco, na kateri bi se zaslišalo mnenje vseh činiteljev, ki so na katerikoli način interesirani pri vprašanju, ki se tiče kolonata.

Ta konferenca se je vršila in je imela uspeh, da se je dalo deželnemu odboru nalog, naj temeljito prouči tozadevni vladni načrt s pomočjo prizadetih činiteljev in naj stavi potem svoje predloge. —

Te konference se vrše, in umestno se nam zdi seznaniti široo javnost v glavnih potezah z vsebino vladnega načrta, o katerem se vrše tozadevna posvetovanja.

Jedro vladnemu načrtu bi bile posebne komisije izvedencev, katerim morajo pripadati posestniki in koloni. Take komisije ustanovi namestnik za vsak političen okraj, kjer se nahajajo koloni. Natančna določila o sestavi takih komisij in njenih poslih in pravicah izda c. kr. ministerstvo s posebno odredbo. Zadevne stroške bodo morale plačevati stranke aii pa se bodo krili iz deželnih sredstev.

Po tem načrtu se bodo morale predložiti vse kolonske pogodbe navedeni komisiji, da jih pregleda glede na njihovo zakonitost ter shrani, ako odgovarjajo predpisom zakona. Obema

„Tja doli na ovinek...“ Mati je izginila v zakajeno vežo. Anica je pa zrla z bistrimi očesci na ovinek. Glej, nekaj se je prikazalo tam doli. Nekoliko pod potjo stoji. Ali ni to človek? Pogledala je pozorneje in dozdevna postava je izginila, bilo je samo samotno drevo, vso oblomljeno. Čez ovinek pa sta se prignala dva človeka, pijana sta bila in sta pela pesem. Ni bilo lepo in zato ju je Anica gledala. Ali ni morda eden njen oče? Srečo je imel v Ameriki in zato je vesel, napil se je in zdaj ji kliče, da naj mu gre nasproti, ko jo je zagledal pred hišo. Toda ne, saj njen oče ni pil. In gledala je naprej; iz doline pa je vstajala megla in mrak se je prikradel iz daljave sem od daleč, koder se je ravno prej tako lepo žarelo. Teško je bilo gledati v polutemi. Vprla je pogled z vso napetostjo na ovinek, da bi ji niti najmanjša stvarica ne utekla in je čakala. Čez dolgo časa je prišel

nekdo; komaj je bilo razločiti njegovo postavo in ni mogla vedeti, kedo je in kaj. Tečem mu nasproti, pa boji kdorkoli, si je mislila, in se je spustila v tek. Letela je po stezi čez vrt in nato po klancu navzdol na cesto in po cesti na ovinek, a tam ni dobila nobenega. Na pol zeleno drevje je stalo ob straneh ceste in strašilo v mrak. Anici pa je bilo pri srcu, da bi glasno zavpila in zajokala, tako bridko. Tedaj pa se ji je zazdelo, da je tam za ovinkom nekdo zaukal. — „Morda je moj oče“ — in tekla je po cesti dalje, kar so jo noge nesle, tekla je za ovinek in še dalje je tekla in kar vstaviti se ni mogla.

Nakrat se ji je zdelo, da je ob cesti nekaj kriknilo.

Vstavila se je in poslušala? „Kdo je?“ Njen glas je šel na jok. Zagledala se je v polutemo... Tam doli pod cesto ob veliki skali je zagledala obraz svojega očeta, okrvav-

ljen je bil, ustnice so se premikale, kot da bi polglasno ječale, oči pa so iskale rešitve.

„Oče!“ Tenek glasek se je ubil v prostrani tišini. Znani obraz pa se je tem bolesteje nategnil.

„Oče! Vi ste bolni. Hudo je Vam. Pojdite, greva k mami, zakaj Velika noč bo jutri in ona Vas obveže.“

Obraz je ostal miren, le oči so gledale tako, kot da bi prosile usmiljenja.

„Pomagaj Vam.“ Dekletce je pripognilo in hotelo pod cesto... Drzen namen in obraz je izginil, kot se razpršijo sanje, Anica pa je jeknila in naokoli je bilo vse tiho, kot bi angelji vladali nad pokrajino...

Strnišarica je bila dobila pismo od moža. Pisal ji je, da je borba za kruh tudi v novem — svetu, in da želi domov, toda sedaj še ne more. Koncem

pisma je vprašal po Anici, če ga ni morda že popolnoma pozabila in pravi, da ji pošilja najlepši pozdravček iz daljnega sveta, kjer je tako — lepo(?).

Ko je prečitala pismo je zajokala Strnišarica, šla je v sobo, kjer je ležala njena Anica na mrtvaškem odru in jo je gledala nepremično...

Ženice so se pogovarjale o vzroku deklidine smrti. A nobena ni zadela pravo. Bilo jim je nepojmljivo, kaj bi moralo gnati dekllico med skale ki štrle v strmem bregu pod cesto kvišku.

Le mati je vedela to in to svojo skrivnost je nesla v grob.

Na Aničnem grobu so vzrastle rože in kadar je prišel Strnišar nekoč domov, je odtrgal cvet in je mislil: o moj ljubi otrok, kako se te še dobro spominjam, a ti si bila gotovo mene pozabila...

In spominjal se je lepših dni v domovini. Resnice pa ni vedel.

strankama se vroči po en prepis te pogodbe.

Taka pogodba se mora sklepati vsaj za dobo šestih let, in če se sklence tudi za nedoločen čas, velja vendarle najprej le za 6 let. Če se pogodba pravilno ne odpove v predznanjem polletju, je molče obnovljena za naslednjih šest let. Vsaka druga določba je ničeva in neveljavna. Le tedaj, ako obstojijo kolonska zemljišča izključno ali vsaj pretežno in vinogradov, katere je kolon v kolonski dobi sam nasadil, veljajo gorenja določila z izpremembo, da pride namesto 6 vedno 9 let v poštev.

Neveljavne so kolonske pogodbe, ki bi vezale kolona, da mora opravljati za gospodarja ali kako drugo osebo robote brezplačno ali po plačilu, ki je nižje od dnin in voznin, ki so v zadevnem kraju običajne, ali pa ki bi ga prisilile opravljati toliko robot, da bi bil primoran zanemarjati svoja zemljišča in najeti radi teh del nadomestne delavce.

Kolonu se ne sme braniti, da gre v dnino kamorsibodi, ko je svoja kolonska zemljišča obdelal, in se ne sme od njega zahtevati, da mora odstopiti gospodarju zaslužen dnino ali del iste. Tudi se ga ne sme vezati, da bi prodal svoj delež na pridelku gospodarju ali kakim drugim osebam, še manj pa prodati ga po ceni, katero določi lastnik zemljišč ali kakva druga oseba in pod navadno tržno ceno.

Kolon ni vezan prevažati gospodarjev pridelek na dom ali kamorsibodi. Prevažanje tacega deleža na pristavo ali lastnikov dom je odškodovati po običajnih cenah.

Vsako leto se mora napraviti med strankama pismen obračun.

Gospodar je primoran prispevati v razmerju z deleži na pridelku k stroškom za nabavo orodja, potrebnih priprav, za obdelovanje zemljišča in za krmno, ki jo ne more kriti lasten pridelek, izvzemši vprežno živino, če ne obsega pogodba nasprotnih določil. Na kolonskem zemljišču pridelana krma in gnoj se mora porabiti le na tem zemljišču. Ako je preveč krme, se deli izkupilo po meri deležbe na pridelku.

Za vse zboljške na posestvu, napravljene od kolonov, jim gre povračilo po vrednosti, ki jih ima zboljšek ob času, ko pogodba spade. Le za slučaj, če si je lastnik pridržal v pismeni pogodbi pravico, da se smejo le z njegovim privoljenjem napraviti melioracije, a tega privoljenja ni dal, nima kolon pravice do odškodnine.

Ničeva in brez pravne moči so vsa določila, po katerih bi bil kolon

vezan plačevati denarne zneske v slučaju popolnoma slabe letine, ali pa ako bi se ne pridelala lastniku pogodbenim potom določena gotova množina pridelka.

V slučaju slabih letin se razdeli odpustek davka po razmerju davčnega bremene, ki ga prenašati obe stranki.

Kolonsko razmerje zamore vsaka stranka razdreti iz važnih razlogov, toda to obvelja šele koncem tekočega gospodarskega leta.

Razlogi, ki opravičujejo lastnika, da predčasno razdere kolonske razmere, so:

1.) Povodi, ki jih navaja za zakupne pogodbe §. 1118. obč. drž. zakonika;

2.) ako kolon zanemarja zemljišče ali kaka druga oseba in pod navadno tržno ceno.

3.) ako ne zadosti vkljub dvakratnemu pismenemu opominu v tem zakonu ali v pogodbi naloženim važnim dolžnostim;

4.) ako je bil kolon sodnijsko obsojen, ker si je prilastil protipostavno lastnikove predmete, ali pa ako se je na njim ali njegovih družinskih členih dejanski spozabil;

5.) ako nastopijo pri kolonu ali njegovi družini razmere, ki izključujejo dobro obdelovanje kolonskega zemljišča za dobo, po pogodbi določeno.

Kolon sme pa pogodbo razdreti v sledečih slučajih:

1.) Ko nastopijo povodi, navedeni v §. 1117. obč. drž. zakona;

2.) ako gospodar ne izpolnuje vkljub pozivu od strani kolona važnih dolžnostij, katere je po pogodbi sprejel ali so mu po zakonu naložene;

3.) ako se gospodar na kolonu ali njegovi družinskih členih dejanski spozabi.

Vsa določila, ki bi se protivila tem načelom, so brez pravne moči.

Za vse druge sporne zadeve veljajo določila obč. državlanskega zakona.

Gospodinske šole.

Star in resničen je izrek, ki je dobro znan vsakemu Slovencu, da drži dobra gospodinja tri vogle hiše po koncu, gospodar jednega. Dobra gospodinja je hiši največja dobrotnica, ona je zaklad, katerega ve visoko ceniti posebno oni gospodar, kateri takega zaklada nima. S kratka, sreča družine je v prvi vrsti odvisna od gospodinje. Kjer ta modro in previdno deluje in svoje posle opravlja, tam so otroci pridni, srečni, zadovoljni in ubogljivi, in hišni gospodar gleda z

veseljem red in napredek v hiši, ki ga z nepremagljivo silo vleče domov. Ni ga lepšega življenja na svetu, kakor je družinsko življenje, ako vlada v njem red mir in zadovoljnost.

Ni dvoma, da je tako družinsko življenje največ odvisno od gospodinje, ki mora poznati in — seveda — tudi spolnovati svoje gospodinske dolžnosti ter vestno izvrševati svoj vzvišen in svet poklic. Sto in sto dokazov bi lahko navedli, da najmočnejši steber kmetije je dobra in modra gospodinja, ki pozna svoje dolžnosti in jih tudi vestno izpolnjuje.

Zato pa mora biti jedna glavnih nalog dežele in države, da skrbita za vzgojo dobrih gospodinj. Marsikatero dekle bi postalo vzorna hišna gospodinja, ko bi imelo v to potrebna navodila. Kjer teh ni, mora šele skušnjava zmorditi gospodinja, a često je to — prepozno.

Uvažujé vse to, je sprejel deželni zbor goriški v zadnjem zasedanju sledečo po šolskem odseku predloženo resolucijo:

„V Tomaju na Krasu imamo gospodinsko šolo, ki izvrstno deluje in obeta najboljše vspehe za napredek v sežanskem glavarstvu. Tudi na Kranjskem sta dve taki šoli, ki sta rodili obilo zlatega sadu za kmetijstvo.

Vsakdo ve, kaj je pridna, izurjena in strokovno izobražena gospodinja za vsako družino. Ona je pravi blagoslov družinske celice, iz katerih sestojata občina in dežela. Tem zavodom je prvi namen, vzgojevati take gospodinj, od katerih je odvisno blagostanje in zadovoljnost družine in vsestranski napredek v gospodarstvu.

V to svrhu se podučujejo na takih zavodih dekleta v vzgojeslovju. Vsaka mati mora pač poznati glavna načela vzgoje otrok, in če ne more postaviti pravega temelja rednemu dušnemu in telesnemu delovanju svoje dece.

Tu se jim razlaga važnost o snagi v hiši, obleki, hlevu, kleti, na dvorišču in drugod ter se ji skuša vcepiti ljubezen do nje.

Šivanje, gospodinsko knjigovodstvo, kuhanje, gojenje zelenjadi in cvetic, mlekarstvo, perutinarstvo, — to so stvari, ki drže ves kmetijski dom po koncu in se uče v teh šolah.

Šolski odsek, uvažuje pomen in namen takih zavodov, in uverjen, da je pridna in za svoj stan dovolj izobražena gospodinja sreča družini in deželi, predlaga:

Visoki zbor skleni:

Naroča se deželnemu odboru, ukreniti z visoko vlado

vse potrebno, da se ustanovi tudi za tolminski politični okraj in goriško okolico čimprej dve gospodinski šoli, t. j. za vsak okraj jedna“.

Izvestno je, da si bo deželni odbor potrudil doseči ta smoter, in nadejamo se, da mu pojde vlada dobrohotno na roko. Toda uverjeni smo, da se ta misel udejevtuje le tedaj, ako tudi ljudstvo, oziroma njegovi zastopniki v to sodelujejo. Če bi se Vipavci zjedini in zahtevali ustanovitev take šole tu ali tam, kjer bi bil po njihovem mnenju kraj najbolj primeren za to, je gotovo, da bi se šola kmalu oživela. Isto velja tudi za tolminski politični okraj. Po našem mnenju bi morala stati taka šola v Tolminu ali Kobaridu ali med tema trgoma, kjer bi bilo dobiti za to primerno poslopje in posestvo.

Tudi „Goriška zveza“ ima tu plemenito nalogo, pri kateri lahko sodeluje. Deželni zbor ji je dal na razpolago letnih 3000 K za povzdigo kmetijstva. Mislimo, da ne najde zavod kmalu tako primerne sredstva v ta namen, nego bi bila ustanovitev gospodinskih šol. Dobre, strokovno izobražene gospodinj, ki poznajo in se zavedajo svojih dolžnosti, so temelj napredka v kmetijstvu in obstanka kmetij.

Zato pa na noge vsi oni, katerim je mar napredek in blagostanje našega kmetijskega ljudstva. Vsak naj pomaga ali z dobrimi nasveti ali z dejanji, da se čimprej uresniči misel o ustanovitvi dveh gospodinskih šol v slov. delu naše kronovine.

Politični pregled.

Državni zbor.

V četrtek je poslanska zbornica po daljši debati vsprejela predlog, da se zakonski načrt proti pijanstvu vrne trgovsko-političnemu odseku.

Nato je zbornica pričela razpravljati zakon o lokalnih železnicah.

V petek je poslanska zbornica vsprejela zakonska načrta o lokalnih železnicah in glede svetovnopostne pogodbe ter nekaj drugih manjših zakonskih načrtov. Nato je predsednik voščil poslancem vesele velikonočne praznike ter zaključil sejo.

Prihodnja seja poslanske zbornice je določena za 14. aprila.

Dr. Gessmann predsednik krščansko-soc. parlamentarne zveze.

V pondeljek je izvolila krščansko-socialna parlamentarna zveza dr. Gessmann-a svojim predsednikom, potem ko se je princ Liechtenstein odpovedal tej časti.

Naš A B C.

Priredil A. P.

(Dalje).

G.

Generatio aequivoca. — Trditev, da je življenje nastalo iz mrtve snovi potom čisto mehaničnih sil, se mora kot zmota zavreči iz biologiških (žitjeslovnih) in modroslovnih razlogov.

Dr. Ude: „Darwinizem“, 1909 str. 91.

Naravni razum tudi brez pomoči sv. vere more dokazati, da imajo v Bogu-Stvarniku svoj izvor (začetek) vse stvari, torej tudi človek. Tudi to je jasno, da se duša, ki je enovito bitje, ne more razviti v telesnem organizmu sama od sebe.

Dr. Pečjak: „Kat. verouk“ II., str. 208.

Naravoslovje vodi nujno h Bogu, pa pa le mislečega naravoslovca — kakor je Aristotel, Kopernik, Kepler, Newton in premnog drugi učenjak —; ne (vodi) pa (h Bogu) brez miselne opazovalce narave. Pa res:

„Po tem spoznam, kdo učeni je gospod:

če sam ne tiplje, daleč je odtod;
če sam ne prime, manj mu je in manj;
če sam ne zvaga, nima peze zanj;
in česar sam ne skuje, ni za nič.“

(Goethe).

... O vsem misli in vse presoja — vedno in povsod — prav na isti način krščanski naravoslovec, kakor brezverski naravoslovec. Toda na vprašanja: Odkod mogočne naravne sile? Odkod moč življenja? Odkod smotrna ureditev vseh moči v vesoljstvu? — na ta vprašanja ima kršč. naravoslovec edino pametni odgovor: Od Stvarnika; brezverski naravoslovec pa odgovarja: Ignoramus — ne znamo ...

Kurat Udeis, brošura „Volksaufklärung“ N.o 134.

Greh. — Je že tak red božji v človeških rečeh, da se mora človek za zločine, ki jih je zagrešil na sebi ali na drugih, poleg posmrtnih pokore, po večjem pokoriti tudi v tem življenju.

A. Kolping:

„Krivda, kazen in sprava“, VII. 80.

Pota božja so večkrat ta, kakor kaže tudi sv. pismo, da so verniki že na tem

svetu trdo kaznovani, ako so obtežili svojo vest z verskim prestopkom; da pa smejo popolni zločinci, ki ničesar več ne verujejo, delati najhujša dela, ne da bi bili za-nja na kak vidni način kaznovani. Je namreč kazen na zemlji za storjene grehe milost božja; da pa velik grešnik ni kaznovan na zemlji, to je predznamenje večne pogube.

A. Stolz: „Življenje sv. Germane“, str. 95.

Vse kazni, ki doleté človeka za greh in navadno takoj, niso le delo pravice božje, ampak tudi delo usmiljenja božjega; kajti brez teh kazni bi človeštvo ne moglo obstati v sedanjem zločestem času. Kaj bi bil svet, ako bi ljudje neumrjoči bili in brez tolikih bolečin? Do kam bi segal njihov napuh in drznost? Ako bi smrt ne bila tako britka in strašna, pa bi šli v smrt brez strahu; ako bi greh (hudobno življenje) ne imelo toliko zlih posledic, pa bi se v večini grehu vdali; in da bi človek ne mogel trpeti, pa bi ga nič ne plašilo. Mora torej vsled popačenosti, v kateri živi, umreti v mukah; morajo ga trpinčiti boleznimi, greh ga kaznovati, da se uči bati i bóli i smrti... Vsak mislec vidi v

tej božji naredbi največjo dobroto za človeštvo.

J. Heigers: „Pogled v človeško življenje“, II. izd., str. 85.

Grobovi. — Rad obiskujem grobišča (pokopališča): tu se vrne izvinjenim mislim in napačnemu mnenju ravnotežje. Ako dolgo ne misliš na smrt, se ti vse narobe zdi; revščina tega življenja se napihuje in povečuje. Pogled na smrt pa odvzame povečevalno steklo tvoje dozdevnosti. — Prav takó se duša, ki divjá semtertja in se muči, odpočije na grobeh, pa se pomirjena in vpočkana vrne zopet v vrvljenje svetá.

A. Stolz: „Nekaj španskega“, str. 34.

Grofica ... Revno dekle, ki je krščanskega mišljenja in življenja, neizmerno bolj cenim, kakor milostno gospó ali grofico, ki prevzetno in razkošno življenje živi. Drugače žari na nebu večernica, in drugačen je svit lune nad močvirjem ...

A. Stolz: „Nekaj španskega“, str. 137.

(Dalje pride)

Volitve v bosanski dež. zbor.

Deželna vlada bo razpisala volitve v deželni zbor dne 18. maja za 3. kurijo, 23. maja za 2. in dne 25. maja za 1. kurijo drugega volilnega razreda ter 28. maja za prvo kurijo prvega volilnega razreda.

V ogerskem parlamentu tekla kri.

V pond. so se v ogrskem državnem zboru vršili taki pretepi, da je prvokrat, kar obstoji ogrski državni zbor, **tekla v zbornici kri**. Že na vse zgodaj je bil k seji velik naval. Ko je predsednik prebral kraljev reskript o odgojenju državnega zbora, je vstal Justhovec grof Bathiany in dolžil vlado postavolomstva. Nato je vstal Franc Košut ter se pridružil temu naziranju, istotako govornik ljudske stranke. V tem trenutku je skočil k ministerskemu predsedniku Geza Polonyi in grozil Khuen Hedervaryju s pestmi. Poslanci vladne stranke so mu klicali: „Sram Vas bodi! Vi spadate v norišnico, Vi tepec, svinja!“ Radi silnega hrušča je predsednik suspendiral sejo. Ko je bila seja zopet otvorjena, je ministerski predsednik Khuen Hedervary hotel podati izjave, a ropot je bil tolik, da se ga ni razumelo. Khuen Hedervary je zato stopil k stenografovi, da bi jim diktiral svojo izjavo. To je bil signal za škandale. Poslanci Košutove in Justhove stranke so skočili proti ministerskemu predsedniku in mu grozili s pestmi. Poslanci vladne stranke so hiteli ministerskemu predsedniku na pomoč, a prepozno. Okolu ministerskega predsednika in drugih ministrov se je že razvil tepež, kakršnega ogrski državni zbor še ni videl. Po Khuen Hedervaryju in drugih ministrih so padale težke pesti Košutovcev in Justhovcev. Nakrat so pričeli Košutovci in Justhovci metati na ministre težke knjige in tintnike, ki so bili vrženi s toliko silo, da jim ni bilo mogoče parirati ter **sta bila Khuen Hedervary in poljedelski minister ranjena ter sta močno krvavela**. Khuen Hedervary ima 2 rani v obrazu in tudi poljedelski minister ima raztrgan obraz. Priti so morali na pomoč zdravniki. Predsednik zbornice je moral sejo drugič suspendirati, a tepeži so se nadaljevali z isto močjo. Šele čez več minut se je polegel vihar. — Zdravniki so obvezali ranjence. Rane ministerskega predsednika so sicer precej krepke, vendar niso nevarne, pač je kri v parlamentu značilna za — mažarski parlamentarizem.

Ogrski državni zbor razpuščen.

V torek opoldne je bilo v budimpeštanskem kraljevem dvoru slovesno zaključeno zasedanje državnega zbora in razpuščen ogrski državni zbor. Poslanci Košutove in Justhove stranke k zaključanju niso prišli. Navzočna pa sta bila ministerski predsednik in poljedelski minister, prvi je imel rdeče obličje po obrazu, drugi je pa imel črno obvezo. Točno ob dvanajstih je prišel v dvorano nadvojvoda Jožef in je ob razpustitvi ogrskega državnega zbora, stoji pred prestolom v generalski uniformi, imel kratek prestolni govor. Ponejeje je bila v dvorni kapeli slovesna zahvalnica, katere se je udeležil tudi nadvojvoda Jožef.

Srbski kralj Peter v Petrogradu.

V torek je došel srbski kralj Peter v Petrograd na obisk ruskega cara.

Belgarska carska dvojica v Carigradu.

V ponedeljek je dospela belgarska carska dvojica v Carigrad. Na kolodvoru je vsprejel visoke goste turški sultan osebno.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“.

P. n. T. Š. 3 K, Alojzij Širca, oskrbnik uršulinskega samostana v Gorici 5 K, cestni odbor goriškega okraja mesto venca na krsto blagopokojnega župana in podpredsednika g. Antona Mozetič dovolil 50 K, Teodor Hribar, trgovec 10 K, Josip Medved, trgovec 5 K, Frančiška Čebren, Vrh 11 v, Frančiška Čebren, Tabor 30 v, nekdo iz Cerčna 55 v, Josip Kulot v Gorici 1 K, Češut Uršula v Gorici 1 K, Ivan Jejčič, Svino 20 v, Ivan Leban, Polubinj 20 v, Cecilija Čebren, Martini 1 K, razprodaja tiskovin 52 K 20 v.

Bog poplačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vlado Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Domače in razne vesti.

Veselo in sročne praznike voščili vsem p. n. čitateljem, prijateljem in znancem „Primorski list“. Posebno voščilo izrekamo vsem, ki se trudijo okolu našega lista, zlasti njim, ki ga širijo mej ljudstvom. V zadnjem času se je število naših naročnikov nekoliko pomnožilo. Naj bi se uresničile naše dolgoletne želje, da bi na Goriškem res ne bilo nobene družine, ki bi ne bila naročena na „Primorski list“. Priporočevaje vsem potrebno agitacijo za naš list in za našo organizacijo, kličemo iz srca: Alleluja, Alleluja!

Kolonsko vprašanje. — V torek je imela komisija, kateri je visoka vlada izročila v pretresovanje svoj načrt za ureditev kolonskega razmerja, seje predpoludne in popoldne. Nekaj dela je že izvršenega. Upanje je, da se doseže sporazumljenje v vseh točkah. Omenjena komisija nima druge naloge, ko izjaviti svoje mnenje o vladnih predlogih. Sej se udeležuje kot vladni zastopnik tudi dvorni svetnik grof Attems. Vlada bo omenjeni načrt predložila najbrže državnemu zboru v potrjenje. O vseh točkah hočemo slovenske kolone v Brdih obvestiti na javnem shodu, ki ga skliče „Zveza slovenskih kolonov“ v kratkem.

25-letnico mašniškega posvečenja bodo obhajali dne 27. marca, na veliko-nočno nedeljo, ti-le duhovniki tržaške škofije: Jožef Bekar, duhovnik „Elizabetišča“ v Tomaju, Frančišek Fonda, kanonik v Kopru, Ivan Pipan, župnik pri sv. Antonu blizu Kopra in Frančišek Sila, župni upravitelj pri sv. Ivanu pri Trstu.

Duhovska vest. — Č. g. Ivan Spitzer, vikar v Ravnici je premeščen za vikarija v Fojano. Ravnico oskrbujejo č. oo. frančiškani iz Sv. Gore.

Spomenik pokojnemu kardinalu Jakobu Missiji nameravajo postaviti na njegovi rojstni hiši na Muti na Štajerskem. Odboru za pobiranje doneskov in za uzidanje spominske plošče stoji na čelu naš prevzvišeni knez in nadškof.

Osebnosti. Naučni minister je imenoval g. dr. Avgusta Žigona za amanuensisa na licealni knjižnici v Ljubljani.

Imenovanja. — Po naročilu dež. zbora je imenoval deželni odbor v seji dne 18. t. m. kot svoje zastopnike v kulatorij dež. hipot. zavoda gospode: Dr. Egger Kamil iz Gorice, Bolko Leopold iz Gorice, Leban Franc c. kr. poš. ravnatelj in vladni svetnik iz Gorice, dr. Cosulo Virgil iz Foljana.

Marijino Oznanenje se ne bode letos praznovalo veliki petek 25. marca, temveč 4. aprila, ponedeljek po beli nedelji.

Romanje v Lurd, Rim, Loreto, katero gre dne 24. aprila in 24. avgusta 1910 od Dunaja vzame pot Dunaj, Beljak, Pontafel, Marseille, Lurd, Nica,

Genua, Pisa, Rim, Loreto, Bologna, Pontafel, Beljak, Dunaj. — Programe se more dobiti pri gospodu Franju Semmelhofer-ju, župniku v Waidmannsfeldu, Dolnja Avstrija in pri Antonu Gradl-ju, Dunaj, I. Operngasse 10.

Potrjen zakon. Zakon, sklenjen v zadnjem zasedanju goriškega deželnega zbora, zadevajoč pobiranje davščine na pivo do 31. decembra 1917, je zadobil najvišje potrjenje.

Zrakoplovec Rusjan je svoj letalni stroj v toliko popravil, da se bo skušal vzdigniti v zrak velikonočni ponedeljek popoldne ob 3. uri, ako bo vreme dopuščalo in ako ne bo veter prehudo nagajal. V zrak se je vzdignil uže parkrat in obletel Velike roje naokoli 8 metrov nad zemljo. V ponedeljek se vzdigne torej pred občinstvom, katerega se zbere gotovo na tisoče. Okoli Velikih roj bo razpostavljeno vojaštvo in razna kolesarska društva, ki bodo skrbela za red. Občinstvu bo dovoljen vstop na Velike roje proti vstopnini. — Rusjanov letalni stroj „Eda“ tehta do 200 klg; motor 75 kg; dolg je 6 m, širok 7 m. Perutnice so iz platna. Letalni stroj ima spredaj dve kolesi, po katerih teče predno se vzdigne. Rusjanov letalni stroj je naprava, vredno si ogledati, domače delo. Pa tudi prvi v Avstriji je Rusjan, ki se je lotil tega dela in se tudi v zrak vzdignil.

Promet na Vipavski železnici v mesecu januarju 1910. V mesecu januarju se je prepeljalo po Vipavski železnici 7800 oseb in 4500 ton blaga. Dohodki so znašali 16.700 K, dočim so znašali dohodki istega meseca v preteklem letu 11.976 K.

Cepilni tečaj ameriških trt v Tržiču. — V državnih trtnih nasadih v Tržiču se bo vršil od 5.—7. aprila 1910 tečaj sebo cepljenje, stratificiranje in sajenje ameriških trt. Ob enem se bo teoretično razlagalo o ameriških podlagah in o rekonstruiranju po trtni uši uničenih vinogradov.

Vinogradniki oz. njih sinovi, kateri se hočejo udeležiti tega tečaja, naj se zglase dne 5. aprila t. l. ob 9. uri predpoldan pri omenjenem nasadu v Tržiču. Pridnim udeležencem se bo podarilo ob koncu tečaja cepilno orodje.

Trst, dne 16. sušca 1910.

C. kr. vinarski nadzornik za Primorsko.

Mizarska zadruga v Solkanu v likvidaciji. — V pond. se je vršil po načelstvu sklicani izredni občni zbor Mizarske zadruge v Solkanu, na katerem se je sklenilo, da zadruga likvidira. Za danes rečemo le toliko, da nismo mislili, da se bode tako hitro uresničilo naše lanjsko prerokovanje. „Soča“ nas je takrat zaradi naših razkritij obsula z najgršimi psovki, sedaj pa molči o likvidaciji kakor tat pod streho. V likvidacijski odbor so izvoljeni: Rudolf Konjeđić, Jakob Bašin, Andrej Luznik, Jožef Srebernič in Anton Boškin.

Sneg. Na Dunaju, v Pragi in v Krakovem so imeli včeraj sneg. Na Dunaju je padal sneg kake pol ure, obenem pa je bliskalo.

Po 14 letih ječe spoznan nedolžen. Včeraj se je končala pred sodiščem v Rimu revizija kazenske obravnave, na kateri je bil neki Ceccarelli pred 14 leti obsojen na 30 letno ječo radi umora. Revizija je dognala, da je bil Ceccarelli popolnoma nedolžen ter da je po nedolžnem presedel 14 let v ječi.

Zavedna socijalna demokracija v Pulju. — V soboto se je vršil v Pulju shod jugoslovanske soc. demokracije na katerem je nastopil kot govornik dr. Tuma iz Gorice. Navzlic velikim lepakom in še večji agitaciji je bilo mogoče spraviti na ta shod samo okolu 55 somišljenikov oziroma poslušalcev. Med te so pa vsi tudi vladni zastopnik, laški liberalci in pet hrvaških delavcev. Se je li splačalo iti iz Gorice? Prazniki in nedelje so za puljske socijalne demokrate dnevi popivanja. Morda bi bilo na kak drug dan več sreče.

Mestne novice.

m Papežev blagoslov združen s popolnim odpustkom podeli prevzvišeni knez nadškof velikonočno nedeljo po sv. maši vsem navzočim, ki so bili spovedani in obhajani.

m Sv. obredi velikega točna v stolnici. — Danes je prevzvišeni knez nadškof blagoslovil olje za goriško in tržaško škofijo ter umival noge bogoslovcem. Jutri ob 6. zjutraj slovenska pridiga in ob 9½ Božja služba. Veliko soboto bo blagoslovljanje ognja in krstne vode ob 9. uri in ob 10 in pol slovesna sv. maša.

m Vspored procesij na vel. soboto. V stolnici bo Vstajenje ob 4¼, pop. Procesijo bo vodil prevzvišeni knez nadškof ob veliki asistenci. Svirala bo mestna godba. — Ob 6. urizvečer bo Vstajenje na Travniku. Slovesnosti se udeleži tudi vojaštvo. Svirala bo vojaška godba. — Ob 7. uri zvečer bo Vstajenje na Placuti ob razsvetljavi. Svirala bo mestna godba. — Ob 8. uri bo običajno slovesno Vstajenje pri č. oo. kapucinih ob krasni razsvetljavi. Te procesije se udeležuje mnogo ljudstva. Zbere se takorekoč cela Gorica pri tej procesiji. Svirala bo vojaška godba. — Naveliko noč ob 6. uri zjutraj bo slovesno Vstajenje na Kostanjevici in Podturnom.

m Proslava bitke pri Novari. Včeraj je slavil tuk. pešpolk št. 47 spomin na bitko pri Novari, v kateri se je posebno odlikoval. Že na predvečer je priredila vojaška godba po mestu mirozov. Včeraj na vse zgodaj pa budnico. Ob 9. uri je bila v ta namen pri sv. Ignaciju slovesna sv. maša. Na travniku pred cerkvijo razpostavljen je bil v paradni cel polk. Sv. maše so se udeležili poleg častnikov drugih vojaških strok in poleg številnega drugega občinstva tudi Nj. Prevz. knez nadškof dr. Sedej, dvorni svetnik grof Attems namestnik deželnega glavarja dr. Gregorčič, predsednik okrožnega sodišča Cazafura in drugi odlični dostojanstveniki. Po maši je vojaški kurat Lacina podelil polku sv. blagoslov, na kar je polkovni poveljnik pl. Kaiser imel na polk primeren nagovor, v katerem je opisal zgodovino polka ter njegovo hrabro ponašanje v raznih bitkah, posebno pa v bitki pri Novari. Na to je polk defiliral pred generalom Mosettig-em. Slovesnost je bila s tem končana.

m Dr. Marani odložil mandat. Z Dunaja poročajo, da je poslanec mesta Gorice dr. Marani odložil državnozborni mandat baje iz zdravstvenih ozirov.

m Stranišča je dal postaviti mestni magistrat po raznih krajih mesta. Ne umejemo, zakaj je dal pred let nekatera stranišča odstraniti, sedaj pa nova nepraktična postaviti. Stranišča so prenizka. Najmanj umestno pa se nam zdi stranišče ob urodu v mestni vrt. Sicer lepa hišica, je pa na nepravem mestu. Ta kraj je najmanj primeren za stranišče, iz katerega ne bo kaj prijetno dišalo, čeravno be v higijeničnem oziru morda dobro urejeno. Ako že mora biti stranišče v mestnem vrtu, naj bi se postavilo v kak drug kraj, ne pa ob urodu v mestni park.

m Smrtna kosa. — V ponedeljek zjutraj je umrla v goriški ženski bolnišnici gospa Terezija Colja, soproga g. Alojzija Colja, gostilničarja v Raštelju. Stara je bila šele 40 let. Bolehala je dolgo časa. Pogreb je bil v torek popoldne. Preostalim naše sožalje!

m Znani ravnatelj „Banca popolare“ Colle, ki je pobegnil iz Gorice potem, ko je bil krah v banki gotov, na Korf, je bil tam prijeto in v soboto ob 11. uri dopoldne priveden po dveh orožnikih v goriške zapore.

m Nov urar v Gorici. — Gosp. Martin Šuligoj, ki je bival nad 20 let v Kanalu in tam izvrševal urarsko obrt, se je preselil v Gorico, kjer je v

ulici Barriera (Bianca) blizu državnega kolodvora sezidal hišo št. 43, v kateri je otvoril zalogo ur, šivalnih strojev in orkestrionov. Rojakom v mestu in na deželi ga priporočamo!

Preselitev deželnih uradov. Deželni stavbni urad se je preselil v šolsko ulico št. 5, t. j. v tisto hišo, kjer se nahaja deželni hipotečni zavod. V isto hišo se preseli s 1. majem tudi računski oddelek dežel. odbora.

m Desetnik se ustrelil. V Gorici na gradu se je ustrelil s kroglo iz puške desetnik 4. stotnije 11. pionirskega batalijona Julijan Torončak iz Stanislava v Galiciji. Vzrok samomora je neznan.

Iz goriške okolice.

g Dornberg. — Naše vino le počasno gre iz naših kleti. Denarja med ljudstvom je jako malo, revščina splošna. Sto kron v gotovini ne premore več hiš skupaj. Kaj bo! Cena vina je od 20 do 24 K hektoliter. Take revščine ne pomnijo stari ljudje. Ljudje nimajo ne za obleko, ne za davek, ne za občinske doklade. Vse tarna: Denarja ni! Dobro, da smo zimo prebili. Kaj nam prinese prihodnost? Saj slabše, kot je bilo minulo leto, sploh ne more biti. Upajmo na boljše!

g Št. Andrež. — Krompir smo vsadili, zemljo za šparglje pripravili. Dal Bog, da bi cena poljskim pridelkom bila taka, da bi pošteno izhajali, kajti udarec, ki so nam ga prizadejale letos vrzote še sedaj občutimo in tudi ga bomo čutili do prihodnjega krompirja.

Kaj je pa z eksportno zadrugo za zelenjavo? Vse je tiho! Vrtojbenki prerok Mrmolja je vrgel puško v koruzo. To je junak. Sicer se kmetje prav nič ne jočemo za takimi „rešitelji kmeta“, ki iščejo pri kmetih lastne rešitve! Še danes ne vidimo nikjer tistih 135 tisoč kron, katere nam je lansko leto ob krompirju potisnil v žepe, kakor se je hvalil v svojem rajnem „Glasu“. Sicer pustimo preroka na miru, morda se strezne sedaj, ko je ostal na čistem.

Naši liberalci so po sili hoteli imeti javni ples na velikonočni pondeljek in tudi v torek so hoteli imeti javni ples. A zaračunali so se. Ker pa seveda plešati morajo, so sklenili imeti društveni ples. Saj drugega uže tako ne premorejo, kakor le plese obdržavati in pa za silo kako po svoje zapeti.

Govori se, da bo na naših Velikih rojeh poskušal srečo z letalnim strojem velikonočni pondeljek goriški zrakoplovec Rusjan. Videli smo ga uže parkrat letati s strojem po zraku okoli Velikih roj.

g Vabilo k veselici, katero priredi „Dekliška Marijina družba“ v Št. Ferjanu dne 4. aprila v prostorih gosp. Franc-a Terpin. Vspored: 1. „Slovan na dan“, mešan zbor. 2. Deklamacija: „Prvo cvetje“. 3. „Sv. Neža“, igrokaz v dveh dejanjih. 4. „Opomin k petju“, mešan zbor. 5. „Čašica kave“, šaloigra v enem dejanju. 6. Šaljiva pošta. — Pričetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina 40 v, sedeži 40 v. Ker je čisti dobiček namenjen za zastavo Marijine družbe, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi najljubše

„Dekliška Marijina družba“.

Smrtna kosa. — Spoštovano Mozetičevo družino v Solkanu je zadela te dni velika nesreča. V noči od 19. t. m. je namreč po kratki bolezni umrl njeni poglavar gospod Anton Mozetič, župan, veleposestnik, gostilničar in mesar, v 58. letu svoje dobe. Pokojnik je bil obče spoštovan blag človek. Bil je mirne in spravljive naravi, a tudi odločen, posebno ko je šlo za obrambo časti in pravic slovenskega ljudstva.

Pogreb se je vršil v nedeljo popoldne ob veliki udeležbi domačinov ter znancev in prijateljev iz mesta in okolice. Svetila pokojniku večna luč! Žalu-

joči družini pa naše najskrenejše sožalje.

g Mlekarice iz goriške okolice, pazite, kakšno mleko prinašate v mesto. Tržni komisarji so te dni zaplenili več vrčev mleka na Rojcah.

g Vabilo na občni zbor „kmetijskega društva v Vipolžah, registrovana zadruga z omejeno zavezo“, ki se vrši dne 10. aprila t. l. ob 4. uri popoldne v prostorih dedičev Mihaela Skolaris s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva; 2. potrjenje računskega sklepa za l. 1909; 3. Sklepanje o porabi čistega dobička; 4. volitev nadzorstva; 5. slučajnosti; 6. predavanje zvezinega uradnika.

g Gabrije pri Rubljah. — Vodnjak bi nam služil. Piti moramo vodo iz Vipave. Ta ni prijetna, posebno po leti, ko Vipava pri nas stoji in jo pokriva nečedna smetana. Z nevelikimi stroški bi se dal napraviti vodnjak. Prizadeti naj bi se zganili. Morda bi nam tudi dežela priskočila na pomoč!

Iz ajdovskega okraja.

a Iz Brjl. — Ker se noče oglasiti v „Soči“ ali pa v „Primorcu“ znani dopisnik iz naše občine, da bi sporočil svetu o junaških činih njegovih somišljenikov, storim to pa jaz v „Primorskem listu“. Neki pristaš naših liberalcev je nabral še precej črnega grozdja na sosedovi planti. Ta zadeva se je tako zasukala, da je prišla do ušes rihberških sodnikov. Ti so o tem obvestili sodnijo v Ajdovščini. Sodnija v Ajdovščini pa je privolila liberalno prešoto tako, da je izprešala iz nabranega grozdja 10 kron za gospodarja plante, na kateri je dozorelo vzeto grozdje in poleg tega še 48 ur zapora onemu liberalcu, ki je grozdje pobral. Seveda, da je liberallec bral na sosedovi planti grozdje, tega so krivi tudi naši duhovniki. Vsaj tako nekako je pisal znani dopisnik v „Primorcu“ 17. decembra minolega leta.

Iz kanalskega okraja.

Anovo. — Dne 16., 17. in 18. t. m. je bila pri nas komisija, ki se je pečala s cenitvijo sveta, kateri se ima odkupiti za zgradbo nove ceste Golobrd-Britof. Prvi dan se je udeležil komisije osebno voditelj okrajnega glavarstva v Gorici, dvorni svetnik grof Attems v spremstvu nadinženirja Machnitsch-a. Dne 17. in 18. pa je nadaljeval isto delo okrajni komisar baron Teuffenbach v spremstvu nekega drugega inženirja. Pri ti priliki so si omenjeni gospodje ogledali naše kraje ter se prepričali, kako zapuščeni smo bili od sveta in da je torej skrajni čas, da se nas z dobrimi cestami spravi v dotiko z drugim svetom ter da se dá našemu revnemu a pridnemu ljudstvu prilika svoje pridelke izvažati ter jih na ta način spraviti v denar. Upamo torej, da se bo omenjena cesta Golobrd-Britof prejkoprej začela graditi in se že naprej vsem onim činiteljem zahvaljujemo, ki so nam do tega pripomogli.

Kristijan Velušček,
župan.

Iz tolminskega okraja.

t Lubinj. — (Grahovski „tele-genti“ in — tiha nedelja). Na tiho nedeljo doletela nas je dvomljiva čast — obisk z Grahovega ob Bači. Ta dan popoldne je privihralo namreč v našo vas umazano-belo kljuse in privleklo za seboj koleselj, v katerem se je guncala pojoča in vriskajoča kopica „nadebudnih“ fantalinov, ki so imeli v svoji sredi — s e v e d a — mlado prismojeno

Adamovo rebresce... Prizor, katerega so uprizorili Grahovci pred Modrasarjevo krčmo — na tiho nedeljo — je bil gnusen. Ko so grahovski „tele-genti“ vse pokazali, kar znajo, vrnili so se pevajoč in vriskajoč zopet čez Hum da bi videli, kako se je obnesla skupna spoved doma. Toda pred spovedjo je prišla pokora. Kljusetu so se zdela teleta v koleslju že prenumna in skočilo je v podmeljskih meléh pod cesto in povleklo za seboj nedolžni koleselj in njegovo vsebino. O, kako žalostne pesmi so se čule potem iz prepada! Zgodilo se je, kar pravi Levstik v „Ubežnem kralju“:

„Roke širi, gine, pada...“

Krohota jo vrani iz prepada — —“

Iz cerkljankega okraja.

c Bukovo. — Iz naše gorske vasi se le redko kdaj oglasimo. Saj pa tudi nimamo tako važnih dnevnih novic, ker nas tek časa le bolj po malem preobrača. Dasi stremimo nekoliko za vedo in izobrazbo, vendar nimamo še zaželjenega uspeha, ker nas ovirajo nekateri prijatelji starih navad, da se ne moremo gibati prosto, času in razmeram primerno — za prospel blagostanja. Zelo smo se to zimo začeli zanimati za naše gosp. bralno društvo. Ko je sneg skopnel in je narava začela kazati prijaznejše lice, oživelo je tudi društveno življenje. Društvo se je okrepčalo za precej članov ter imamo sedaj prav lepe zabavne in poučne večere. Razpravlja se namreč o upravi in postavi občine, okraja, dežele ter države. Žalibog, da se nahajajo ljudje, ki ne priznavajo tega za napredek. Namesto da bi nam šli na roko, pa nas rajši sramoté. Nekateri si še celo radi pridevajo naslov „naprednjak“, dasi so ravno narobe. Naš gostilničar le ne more verjeti, da bi se lahko kratkočasil in razvedrivalo tudi brez plesa. „Saj mladina niti ne ve, da je na svetu, ker se nič več ne pleše“, pravi. Hvala lepa za take zabave, da bi, kadar zapustijo zvečer plesišče, še za njimi kazali, opravljali in celo obrekovali. Naj pleše gostilničar sam s svojo soprogo. Mladina pa ve vseeno, da je na svetu.

Šebrovska štedilna posojilnica bode imela dne 28. marca t. l. ob 2. uri popoldne občni zbor z navadnim dnevnim redom, kateri je v smislu pravil objavljen. — K udeležbi vabi odbor.

Iz bovškega okraja.

b Bovec. — Gospod urednik! Ali bo spet kandidiral A. Gabršček v deželni zbor? Ako bo, se pokaže kot malo značajan mož. Iz zbora je zbežal vsled možatega nastopa naših poslancev. Ako bo spet kandidiral in ako bo spet izvoljen, bo moral, ako bo hotel biti dosleden, spet zbežati iz deželnega zbora, kajti on v družbi naših poslancev ne more sedeti. In tako bomo imeli vedne volitve, vedne stroške, iz deželnega zbora pa nič ne dobimo. Torej zguba na vse strani. Poslanci drugih kurij skrbijo vsak za svoje volilce, le mi tržani smo na čistem.

Op. uredništva. Teško, da bo Gabršček spet kandidiral, kajti deželni odbor je uže izvoljen za šest let. Dokler ni bil odbor izvoljen, se je še splačalo kaj poropotati v upanju, da se vendar na kak način zleze v odbor. Sedaj pa se ne splača Gabrščeku niti ust odpreti. Več dobička bo imel, če proda en golaš pri „Jelenu“ kot pa da bi v deželnem zboru tri ure ropotal.

Iz komenskega okraja.

km Iz Komna. Glas se širi, da namerava spet kandidirati na liberalni program tržaški advokat dr. Gregorin.

Ali je res! Ali nas hoče mož imeti še nadalje za tepce? Minuli so časi, ko so se liberalne korifeje igrale z nami kot maček z mišjo. — Gregorinu resno svetujemo, naj ostane lepo v Trstu. — Drzno čelo mora imeti mož, potem ko nam je z njegovo liberalno kaprico povzročil velike stroške za nove volitve, da se upa še prikazati na Krasu. — Predno bo zahteval od kraških volilcev, da ga volijo, naj da vsakemu volilcu 4 krone za zamudo časa za nepotrebno volitev. — V deželnem zboru je imel ostati. Mi ne bomo volili takega poslanca, ki nas noče zastopati v deželnem zboru.

km Odprto pismo slavnemu županstvu v Nabrežini.

Poprejšnja letá dajali ste tukajšnjim „S v o b o d o m i s e l c e m“ bogato denarno podporo vsaki mesec. Kako je to, da ste jim dali zdaj še sobo pod občinsko pisarno brezplačno na razpolago? Ali je podžupan Nemeč res nemejen gospodar občinskega premoženja?

Skrajni čas je že, da se odpravijo take podpore v strankarske namene.

Več davkoplačevalcev.

km Obesila se je v Štanjelu dne 21. t. m. in sicer v domačem vodnjaku nevesta Josipa Švagelj, po domače Bebrova. Revici je najbrže otemnel duh.

km Temnica. Gospoda Ivana Rogelja je zadela huda nesreča. Umril mu je nagloma 8-letni fantek. Bil je dan poprej v vinogradu.

km Novelo. Učitelju Fakinu iz Kostanjevice se še vedno sline cede po preminolem temniškem liberalnem društvu „Jenko“. Ker ni mogel v Temnici z „Jenkotom“ nič storiti, hoče prenesti ostanke društva k nam v Novelo. V ta namen je uže imel neka posvetovanja. Mi Novelci pa povemo na tem mestu Fakinu, da ostankov njegovega liberalnega „Jenkota“ nočemo imeti, naj jih nese kamor hoče. Nas naj pusti na miru. Novelci.

Iz sežanskega okraja.

S Krasa. Začelo je splošno pomanjkanje sena v onih občinah, kjer so kobilice lansko leto kosile. Ljudstvo je začelo stokati in mrmrati, ker ne dojde toliko časa podpore. Oni, ki imajo ob čem, si kupujejo seno, drugi so začeli živali prodajati. Županstva pa spe in se ne ganejo za ubogo ljudstvo. Gospodje poslanci so uže vršili svojo dolžnost, a treba bi bilo, da bi županstva poslancem poročala, kako nujno je potreba na pomoč priti v najkrajšem času, drugače morajo hleve, ki so že na pol izpraznjene, popolnoma izprazniti. Ljudstvo je bilo popolnoma prepričano, da dojde tudi letos podpora za seno in je na to računalo; sedaj se je pa bati, da ostane le pri objubi. Naj bi toraj oni, kojih glas pride do mero-dajnega mesta, nastopili in pridobili v najkrajšem času pomoč.

Eden za trpine.

Kreplje. — Tukajšnje vinogradsko sadjarsko bralno društvo je imelo dne 6. t. m. svoj občni zbor. Predsednik je s primernim govorom otvoril zborovanje, nakar je društveni tajnik poročal o delovanju društva v minolem letu. Potrdil se je račun za l. 1909. Dohodkov je bilo 1733 K 81 v, stroškov pa 1680 K 36 v. V odbor so bili izvoljeni prejšnji odborniki.

Društveni uradi gospodarskega društva se preselijo v poslopje vinarskega društva. Tu dobivajo udje tudi vsa potrebna pojasnila. Ud je lahko vsak, ki pri društvu naroča blago. — Od meseca novembra m. l. pa do koncem februarja t. l. je naše društvo prodalo pet vagonov Tomaževe žindre in dva vagona kajnita. Kar se tiče kajnita, se nam porabljen množina zdi premala, ker ravno senožeči rabijo mnoga tega gnojila. Mnogo udov, ki so vzeli Tomaževo žindro, pa

kajnitni ni vzelo, zato niso tudi imeli zaželjenega uspeha. Priporoča se v prihodnje, da se uporabljata omenjeni gnojili v jednaki množini. Naše društvo pa nima samo umetnih gnojil na razpolago, marveč tudi Sezamove tropine in vsakovrstne kmetijske stroje. Vsega blaga je prišlo med zimo enajst vagonov. V kratkem dospeta dva vagona rži in koruze. Po rži se je mnogo povpraševalo pri našem društvu, toda ravno rž je težko dobiti. Sedaj bo na razpolago.

Rojaki! podpirajte slov. šolstvo
= v Gorici! =

Droblinice.

Angleški katoliški narodni kongres se sestane v Leedsu dne 29. julija tega leta.

Papežev god. — Sv. Oče je povodom praznika sv. Jožefa vsprejel kardinale, ki so mu čestitali povodom njegovega godu. Potem je papež vsprejel predsednike katoliških društev in člene družbe Leona XIII., katerih zastavo je blagoslovil. Papežu je došlo mnogo čestitk iz tu in inozemstva.

Monopol na kavo v Avstriji. — V zadnji številki dunajskega tednika „Die Freistatt“ piše dr. Franc princ Windischgrätz o upeljavi monopola na kavo. Pisatelj zelo stvarno razlaga navade in razvade trgovine s kavo in pride po prepričevalnih dokazih do zaključka, da bi upeljava monopola na kavo v Avstriji ne prinašala samo državi bogatih dohodkov, ne da bi močno oškodovala trgovske kroge, temveč tudi konsum bi bil cenejši in prodano blago boljše, četudi bi se mogli saditelju in gojitelju kavinih nasadov nuditi boljši pogoji. Seveda nenasitljivi špekulantje in veletržci bi ne bili zadovoljni.

Pri vojaških strelnih vajah ubit. Med strelnimi vajami 41. pešpolka je prišel posestnik Ivan Bilouš v kljub strogi prepovedi na strelišče preblizu tarč. Neka zgrešena kroglica ga je zadela ter mu prebila glavo. Bilouš je bil na mestu mrtev.

12. češka stranka! — Minuli ponedeljek je bila ustanovljena v Pragi obrtna stranka. To je dvanajsta češka stranka!

Žrtve pijančevanja na Ruskem. V ruski dumi je neki poslanec zbral podatke, koliko ljudi na Ruskem umrje na leto vsled pijančevanja. V hipni zno-relosti od pijančevanja (delirium tre-

mens) je umrlo lani 6895 oseb, v trajni zno-relosti vsled pijančevanja 3277 oseb, 9165 oseb se je v pijanosti utopilo, v pijanosti jih je nesrečno padlo in se ubilo 8758 oseb, 834 oseb se je v pijanosti obesilo, 1330 jih je v pijanosti zgorelo, 375 se jih je zastrupilo, 674 si jih je prerezalo vrat, 1251 oseb je vsled pijanosti zadel mrtvoud, drugače se jih je v pijanosti ponesrečilo in umrlo 2898 oseb.

Saški kralj Friderik Avgust, ki je bil pretekli teden v Trstu, je prisostvoval med tednom v cerkvi sv. Antona Novega, pomešan med ostalim občinstvom, sveti maši in tako dal lep zgled katoličanom. Menda bo kralj zdaj za Velikonoč poslal svoje sinove na bri-sonke otoke na počitnice.

Književnost.

„Esperantska slovnica je izšla. Esperanto je mednarodni jezik, ki je razširjen po vsem svetu. Pogosto se trdi, seveda krivo, da se pride z nemščino po vsem svetu. Pač pa trdimo to smelo o esperantu. Esp. vam odpre ves svet. Edino med Slovenci še je malo znan. To pa zato, ker doslej nismo imeli nobene slovnice. Sedaj pa smo dobili slovnico, ki je prirejena po najboljšem originalu, ki ga nahajamo v esp. književnosti. S pomočjo te slovnice se priučiti lahko vsak sam brez učitelja esperanto v najkrajšem času. Posebno izborna bo služil „ključ“, ki pomaga rešiti vsako še tako zavozlano mesto. Ker se je tiskalo le 500 izvodov, je tisk precej dražji, kakor se je računalo prvotno. Razven tega se je pridjal „ključ“ še le potem, ko je bila cena že določena. Zato stane izvod 1-20 K, po pošti

10 h več. Naročite hitro, da ne zamudite. K 5 izvodom priložimo zastoj zbirko zanimivih povesti. Knjigo se dobi samo pri založniku Sf. Koser, stud. iur. Juršinci pri Ptuju, Štajersko.

Za kratek čas.

Točen odgovor. Da bi nekoliko ponagajal slovečemu matematikarju, ga nekdo vpraša: „Ako tehtajo štiri teleta 360 kg, koliko tehta en star vol?“ — „Stopite na tehtnico, pa vam takoj natanko povem“, je bil kratek, pa točen odgovor.

Velika revščina. Pri sosedovih, ki se znajo tako zelo bahati je gola revščina doma — celo miši imajo objokane oči, ko prilezejo iz prazne shrambe.

Pred sodiščem. Sodnik: „Ali pripoznate, da ste kriv?“ — Obtoženec: „Ne, moj zagovornik me je prepričal, da sem nedolžen.“

Materin svet. „Otroci, bodite danes prav pridni; očeta boli roka in vas ne morejo preteptati.“

Dr. Ruggero Kürner
zdravnik, kirurg ter bivši asistent na porodniški in ostetriški kliniki v Gradec-u.
Specijalist za ženske bolezni.

Ordinira od 10.—11. ure predp. in od 3.—4. ure pop.
Fran - Josipovo tekališče 6 (tik lekarne Kürner).

PREVIDNOST

skrbne gospodinje

temelji na tem, da pri nakupu Kathreiner Kneippove sladne kave ne zahteva samo sladne kave ampak vsakokrat izrečno naglaša, da hoče Kathreiner in vzame le take izvirne zavilke, na katerih se nahaja slika župnika Kneippa kot varstvena znamka in ime Kathreiner. Le ti znaki jamčijo za pristnost Kathreinerja.

Nikdo ne bi mislil,

da se dajo Pekatete na polikonačinov pripravljati, kot daje navodilo kuharska knjižica, ki jo vsakomur brezplačno pošlje Prva kranjska tovarna testenin v Il. Bistrici.

Hiša in posestvo na prodaj v Kronbergu št. 98 pri cesti proti Ravnici. Gbrniti se je do posestnika Jos. Mačus, krčmarja Istotam.

Skupna bilanca zastavljavnice in ž njo združene hranilnice za l. 1909.

Št.	IMOVINA	K	v	Št.	DOLGOVINA	K	v
1	Denarni preostanek	84414	13	1	Vloge	24141829	09
2	Stanje vrednostnih listin	3439160	14	2	Ustanovna glavnic	329320	71
3	Posojila	19790927	76	3	Tekoči račun	179387	22
4	Zastane obresti	344817	19	4	Penzijski zalog	86872	35
5	Tekoči račun	1056884	42	5	Reservni zalogi	527330	74
6	Vrednost posestev in premičnin	299831	71	6	Tuji denarji	19143	83
7	Predplačila	8158	12	7	Razni zastanki	74	71
8	Zaostanki najemščin in drugih pristojbin	2221	51	8	Za leto 1910 leta 1909 plačane posojilne obresti	12202	90
9	Vrednost listin in stavb pripadajočih rezervnemu in penzijskemu zalogu	355301	43	9	Čisti dobiček leta 1909	85554	86
	Skupaj	25381716	41		Skupaj	25381716	41

Najboljše manufakturno blago
po zelo nizki ceni se dobi v „Krojaški zadrugi“!

„Krojaška zadruga“ v Gorici.

Med drugim omenjamo:
Krasne SPOMLAĐANSKE modne volne, svile za Blouse, Zephyr za moške srajce, Perkale, Satine, Batiste, Platno Panama, sukno za moške obleke, perilo za opreme nevesti, za hotele in restavracije. — — — — —
GENE SO STALNE.

Trgovina se nahaja v novih prostorih nasproti starim pod števil. 6.

Via Carducci številka 6 (Gospiska ulica).

Zbirke vzorcev so vedno na razpolago in pripravljen sem jih zastoj in franko razposlati kamorkoli. Naš sloves glede na okus in izbero je pač nedosegljiv in popolnoma smo prepričani, da nas ne more prekositi nobena trgovina naše stroke. Pred vsem poudarjajoč solidnost naše trdke ter zagotavljajoč najcenejšo postrežbo, prosim, da si ogledate našo zalogo, da se vsak sam lahko prepriča o resničnosti naših besed.

TEODGR HRIBAR.

Loterijske številke.

19. marca.

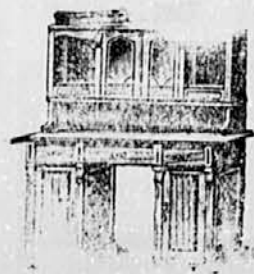
Dunaj	39	28	40	73	48
Gradec	64	90	41	66	63

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega Doma“.

odlikovana mizarska delavnica s strojevim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva iz lasne delavnice. Izdeluje cerkvena dela, spovednice, klopi, okvirje, klečalnice itd. Vsakovrstna dela za stavbe.

Peter Cotič,

čevljarški mojster, Gorica,

Raštev 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za črvelje in usuje v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

JAKOB ŠULIGOJ

urar c. kr. državne železnice v GORICI, Gosposka ulica št. 25.

priporoča zlatino in srebrnino vseh vrst. Prstane, poročne rinke, verižice in vse druge zlate predmete.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel od g. Antona Obidiča njegovo staroznano

čevljarško delavnico

v Semeniški ulici št. 2.

Priporočam se slav. občinstvu za mnogobrojna naročila in zagotavljam točno in dobro postrežbo ter zmerne cene.

Josip Černovic,

čevljarški mojster

Gorica, Semeniška ulica št. 2.

ANA LIKAR

v GORICI

Semeniška ulica št. 10

Velika zaloga

pisarniških in šolskih potrebščin.

V trgovini se dobi papir in papirnati izdelki, pergamentni papir za zavijanje masla, svilen papir in peresa za umetne cvetlice, šolske, molitvene in vpisovalne knjige, svete podobe, tiskovine za duhovnije in župnije. Sprejema tudi tisk zasebnih tiskovin, računov, posetnic, napisov itd. itd.

Dobra postrežba, najnižje cene!

VABILO

Občnemu zboru

Centralne posojilnice registrovane zadruga z omejeno zavezo

v Gorici,

ki se bode vršil v četrtek dne 14. aprila 1910 ob 10¹/₂ uri predpoludne v prostorih „CENTRALNE POSOJILNICE“.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računa za leto 1909 in določba o porabi čistega dobička.
4. Poročilo in sklepanje o trgovini, ki se vodi pod imenom „Krojaška zadruga“.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajni predlogi.

Načelstvo.

35.000 stiskalnic za grozdje, sadje, obrtne namene itd.

20.000 mastilnih mlinov za sadje in grozdje, veliko število hidravličnih stiskalnic za obrt in poljedelstvo je izšlo Mayfarth ovih tovaren.

Leta 1909 je bilo narejenih:

2500 stiskalnic in 1200 mastilnih mlinov.

Neovrgljiv dokaz za odločnost kakovosti istih proizvodov.

Kar brez skrbi se obrnite do

Ph. Mayfarth - a & C.o

tovarnice poljedel. strojev železnin in parnih samokovov.

Dunaj II. Taborstrasse 71.

Zahtevajte brezplačno dopošiljatev ilustriranih cenikov.

Isče se dober zastopnik.

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štoklško) jetrno olje. Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti. Izvrna steklenica tega olja na ravnomere barre po K 1-40, bele barve K 2.

Trskino železno jetrno olje. Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času s gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otroki, golše, malokrvnost itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvege, preliče se vedno v mojem kem. laboratorju predno se napolnjuje steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim č. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofoletti jeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

TRGOVINA S SEMENI

na debelo in drobno

Sever & Urbanič

v LJUBLJANI

Marijin trg. (nasproti frančiškanske cerkve)

priporočata svojo najpopolnejšo zalogo

zanesljivih semen

kakor: domačo deteljo, lucerno ali večno deteljo, velikansko krmilno peso, korenje za krmo, vsakovrstna travna semena, mešanice za suho in mokro zemljo, semenski oves Ligovo, zelenjadna in cvetlična semena na vago in v vrečkah po 10 in 20 v, pristno gorenjsko repo, čebulček, rusko laneno seme, rafijsko ličeje, cepilni vosek, drevesni karbolinij itd.

Cenovnik pošljeva na zahtevo zastonj.

VIKTOR TOFFOLI

GORICA

Velika zaloga oljkinega olja iz najugodnejših krajev

Jedilno olje po 96 v. liter	
Jedilno fino	K 1-04
istrsko	„ „ 1-12
Corfù	„ „ 1-20
Puglie	„ „ 1-20
Jesih vinski	
Marsiglia	... K 1-28
Bombay	... „ 1-20
Bari	... „ 1-40
Lucca	... „ 1-60
najfiniješe	... 2-
Milo in luči.	

Priporočam č. duhovščini in cerkvenim oskrbnikom.

Edina zaloga oljkinega olja v Gorici, via Teatro 16 in via Seminario 10.

Martin Šuligoj

urar in trgovec v Gorici Via della Barriera (Bianca) pri državnem kolodvoru v novi, lastni hiši (poprej v Kanalu 20 let)

ima v zalogi šivalne stroje najnovejšega sistema. Zastopnik orkestrijonov in gramofonov, katere tudi popravlja. Priporoča se železničarjem in poželznici potujočemu občinstvu.

Postrežba solidna in poštena.

Svoji k svojim! — Svoji k svojim!

Staroznana narodna trdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26,

postreže poštene in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s pylenjskim pivom „PRAZDROJ“ iz sloveče češke „Mešanske pivovarne“, in izbornim protivinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Prohvinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinocem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrške države v sodih od 56 l naprej franco goriska postaja. — CENE ZMERNE.

Odlikovana pekarija

in sladličarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica šte. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonialnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica šte. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerk. enega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franco. —

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da sem svojo pekarno preselil v lastno hišo v ulico FORMICA št. 21-23 prej št. 24. Priporočam svojim in drugim odjemalcem k obilnemu obisku.

Postrežba točna in poštena.

Z odličnim spoštovanjem udani

E. Jakin,

pekovski mojster v Gorici.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Čevljarska zadruga v Mirnu

naznanja sl. občinstvu, da je odprla prodajalno svojih izdelkov na trgu sv. Antona na vogalu v Rabatišče števil. 1 ter se priporoča za obilno naročbo. --- Ima v zalogi vsakovrstnega obuvala ter sprejema naročila po **zmernih cenah.**

Priporočajte med seboj

trgovino

J. Medved

Gorica

Corso Verdi 38.

Postrežba strogo
solidna.

Vesele velikonočne praznike

bode vsakdo imel, ako si nakupi pri nas najboljših praških, velikonočnih, malih pršutov, najfinejših, vedno svežih delikates, izborno vino v buteljkah in različnega šampanja.

Za potvice

pa priporočamo fino moko in najrazličnejše okusne dodatke kakor: cibebe, rozine, opaše, mandeljne, orehe, lešnike, pinjole, med, marmelade iz različnega sadja, vaniljo in vsakovrstne dišave; fino pecivo kakor tudi vse druge sladčice, najboljši čaj, rum in likerje.

Sladkor, kava, riž, olje i. t. d.

se kupi pri nas najceneje.

Priporočamo se prav obilnemu cenj. obisku z vsem spoštovanjem

A. & F. Anderwald.

14 (4-3)

Anton Potatzky

v Gorici, na sredl Raštela hiš. št. 7.
Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nirnerskega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadičice in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine

za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjizice.

Hišna obnavala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Z dežele.

Miha: „Katera ulica je najbolj prometna v Gorici?“ — Gašpar: „Gotovo Raštelj, kajti ta je že od nekdanj znan!“ — Miha: „Pa so nekateri trgovci govorili, da Raštelj propada.“ — Baltazar: „Ej propada! — Gotovo vsak mlinar na svoj mlin vodo napeljuje.“ — Gašpar: „Raštelj se vedno bolj povzdiguje — posebno pa odkar imamo tamkaj „prvo in edno slovensko manufakturno trgovino“ **FRANC RAVNIKAR št. 16.**“ — Baltazar: „Saj imaš prav. Gašpar: „Včeraj sem bil v Gorici, pa sem slišal, da so začeli tudi drugi slovenski trgovci hiše kupovat v Raštelju, to se vidi, da je ta ulica najbolj prometna — ampak se mi je reklo, da se jim ni posrečilo.“ — Gašpar: „No, Miha, si slišal, kaj je Baltazar zvedel v Gorici? Torej je le moja trditev prava, da je Raštelj najbolj prometna izmed vseh ulic v Gorici, kjer se tudi nahaja slovenska manufakturna trgovina **FRANC RAVNIKAR št. 16 (v lastni hiši)** katero priporočajmo vsi in povsod, ker je prava kmetska solidna trgovina.“

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

GORICA v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakomu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Aleksander Ambrožič,

urar in trgovec

v Gorici, Tekališče Jos. Verdija 26, v Gorici.

Podpisani priporoča svojo veliko moderno zalogo pravih švicarskih žepnih, stenskih, salonskih in budilnih ur, pravih gramofonov, dalje verižic, prstanov, uhanov, priveskov itd. v zlatu in srebru vse po jako zmernih cenah. — **Popravila izvršujejo se točno in ceno.**

— Vsaka ura se jamči eno leto. —

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obstojala pričeni s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ % (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5 $\frac{1}{4}$ % (pet in en četrt od sto);
- b) „menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.